

Taalleesonderwijs - Tijd voor taalontwikkeling in groep 1 en 2

Praktische handvatten voor het taallees- en rekenonderwijs zoals deze Kwaliteitskaart Opbrengstgericht Werken zijn te vinden op www.schoolaanzet.nl. Deze website bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van School aan Zet worden ontwikkeld om het onderwijs (in de basisvaardigheden) te verbeteren.

De kwaliteitskaart **Tijd voor lezen en taal** geeft voor groep 1 en 2 een indicatie van de tijd die per dag besteed zou moeten worden aan taalontwikkeling. Het gaat hierbij om een uur per dag. De kwaliteitskaart **Tijd voor taalontwikkeling in groep 1 en 2** geeft een concrete invulling van dit uur. Daarnaast laat de handreiking zien welk moment met name kan worden benut voor extra begeleiding van de taalzwakke kleuters.

In schema:

Dagritme	Beginnende geletterdheid	Mondeling taal	Woordenschat
Grote kring Dagelijks 25-30 minuten	3-4x per week 10-15 minuten: - Klanken en letters 2-3x per week 10-15 minuten: - Interactief voorlezen	2x per week 5 minuten: - Praten in duo's tijdens grote kring	4-5x per week 10-15 minuten: - Enkele woorden expliciet aanbieden - Meerdere woorden herhalen
Kleine groep Dagelijks 1-2x 10 minuten Afhankelijk van het aantal risicoleerlingen en hun behoeften	2-3x per week 10 minuten: - Klanken en letters 1-2x per week 10 minuten: - herhaald interactief voorlezen	1-2x per week 10 minuten: - Gesprekken voeren en vertellen	2-3x per week 10 minuten: - Preteaching of reteaching

Speelwerkles 3 x per week een talige activiteit van ongeveer 10 minuten	1 x per week keuze uit zelfstandige activiteit	1 x per week keuze uit zelfstandige activiteit	1 x per week keuze uit zelfstandige activiteit
Buitenspel/ spellokaal	Kansen grijpen	Kansen grijpen	Kansen grijpen

Toelichting:

Algemene opmerkingen

- De frequentie en de tijdsduur die is aangegeven is een indicatie. De leerkracht kiest een combinatie van activiteiten om het uur te vullen. Het is de bedoeling dat alle drie de deelgebieden in iedere geval aan bod komen. Soms is het echter nodig om meer tijd te besteden aan een bepaald deelaspect.
- Het uitgangspunt bij deze tijdsindeling is dat het altijd om doelgerichte activiteiten gaat, die onderdeel zijn van een planmatige aanpak.
- Voor de kleuterperiode is het belangrijk dat er een goede balans is tussen zelfgekozen activiteiten en door de leerkracht gekozen activiteiten.

Grote kring

Belangrijk aandachtspunt voor de grote kring is dat de leerkracht bij activiteiten waarbij kinderen iets wordt aangeleerd (op aangepaste wijze) het directe instructiemodel toepast. Dit betekent dat er een heldere opbouw is in de activiteit:

- Introductie om de aandacht van de kinderen te trekken
- Het benoemen van het doel van de activiteit
- De leerkracht doet het voor
- De leerkracht doet het samen met de kinderen
- De leerlingen kunnen het zelf. Dit laatste kan dan ook verder worden uitgebouwd in activiteiten die tijdens de speelwerkles worden aangeboden.
- Een samenvatting met daarin ook een terugkoppeling naar het doel van de activiteit dat aan het begin van de bijeenkomst is genoemd.

Kleine kring

Ook in de kleutergroepen is het van belang dat de leerkracht weet welke kinderen opvallen door een zwakke taalontwikkeling. Voor deze kinderen is het van belang dat er extra tijd beschikbaar is voor extra begeleiding en ondersteuning van de leerkracht. De kleine kring is hiervoor bij uitstek geschikt. Er is sprake van een intensieve interactie met en feedback door de leerkracht. Ook voor de kleine kring geldt dat het directe instructiemodel kan worden toegepast: voordoen - samendoen - zelf doen. De activiteiten in de kleine kring krijgen kunnen worden benut voor preteaching en reteaching.

Speelwerkles

Bij de speelwerkles zijn de kinderen over het algemeen met zelfgekozen activiteiten bezig. Ook voor de zelfgekozen activiteiten geldt dat de leerkracht door de inrichting van de leeromgeving de regie houdt over de inhoud en de kwaliteit van de activiteiten die de kinderen uit kunnen voeren. Dit betekent dat leerkrachten ook bij zelfgekozen activiteiten richting geven, bijvoorbeeld door het aanreiken van (nieuwe) materialen, spelstimulering, voordoen of het geven van aanwijzingen.

Buitenspel/spellokaal

De waarde van met name het buitenspel is de hoge vrijheidsgraad die kinderen genieten. Dit moet natuurlijk overeind blijven. Deze spelsituaties bieden veel kansen voor taalontwikkeling. De leerkracht die deze kansen ziet en ook benut zorgt voor een extra impuls gericht op taalontwikkeling.

Colofon

Tijd voor taalontwikkeling in groep 1 en 2 is ontwikkeld door Mariët Forrer (CPS) en Yvonne Leenders en is als kwaliteitskaart opgenomen in de implementatiekoffer op de site van School aan Zet. School aan Zet draagt zorg voor de uitvoering van de kwaliteitsagenda PO Scholen voor morgen. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de PO-Raad (zie ook www.schoolaanzet.nl). Voor vragen rond de kwaliteitskaarten kunt u contact opnemen met Gea Spaans, secretariaat@schoolaanzet.nl.

KKTO98

© Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan:

Postbus 556, 2501 CN Den Haag
e-mail: secretariaat@schoolaanzet.nl
www.schoolaanzet.nl

KWALITEITSKAART